

Plejeplan for sø i Hvidegårdsparken 2026-2028

1. Baggrund og formål

Den § 3 beskyttede sø på ca. 890 m² er beliggende i et mindre parkområde og modtager vejvand via spildevandssystemet. Søen har naturlig lerbund, stabil vandstand og reguleret udløb.

Der er i december 2025 gennemført en fuldstændig oprensning af søen uden forudgående dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3. Denne handling skal derfor lovliggøres. I forbindelse med oprensning er et op til 95 cm tykt sedimentlag samt en bestand af karusser fjernet. Oprensningen har medført, at søen i praksis er blevet nulstillet både fysisk og biologisk.

Som en del af lovliggørelsen af indgrebet er kommunen, er forpligtet til at genoprette søens naturtilstand. Formålet med denne plejeplan er derfor:

- at genetablere søens økologiske funktion
- at skabe en mere robust og naturmæssigt bedre tilstand end før oprensningen

Plejen skal baseres på en adaptiv tilgang, hvor udviklingen følges og indsatser justeres løbende.

2. Referencegrundlag

Da der ikke er foretaget en egentlig registrering af søens tilstand forud for oprensningen, estimeres søens tidligere tilstand ud fra:

- Artsregistrering fra 2014
- Nyere artsdata i arter.dk
- Naboobservationer af søen
- Billedmateriale (herunder luftfoto og COWIs vejkort)
- Viden om nærliggende lokaliteter og viden om forekomster i lignende vandhuller i kommunen

2.1 Observationer

I 2014 blev der observeret grøn frø samt et enkelt individ af brun frø, som ikke blev artsbestemt nærmere. Naboer har oplyst, at der også forekommer salamandre i området. Det vurderes, at der er tale om lille vandsalamander, da arten findes i den nærliggende Tordals Mose. Stor vandsalamander forekommer ikke i nærområdet.

Søen har tidligere rummet en større bestand af karusser samt et meget tykt sedimentlag på op til ca. 95 cm. Begge dele er fjernet i forbindelse med oprensningen.

Ud fra billedmateriale fra før oprensningen fremstår søen med en forholdsvis stor rørsump. Denne vurderes at have bestået af blandt andet dunhammer, tagrør, dueurt, gyldenris, stor nælde samt spredt pileopvækst og andre mindre buske, der var ved at etablere sig langs bredden. Mellem Der er registreret 11 plantearter i søen (*se tabel 1*). På baggrund af søens karakteristika vurderes artslisten fortsat at være nogenlunde repræsentativ for den artspulje, der har været til stede i søen frem mod 2025.

Tabel 1: Vand- og sumplanter der tidligere er fundet i søen	
Almindelig sumpstrå	Lådden dueurt
Bredbladet dunhammer	Lyse-siv
Dynd-padderok	Stor andemad
Grenet pindsvineknop	Stor nælde
Gul iris	Vand-mynte

3. Økologiske målsætninger:

Målsætningerne for søens tilstand i plejeplanens periode er:

- At søen fastholdes fiskefri således at padder får bedre vilkår
- At søen opnår en varieret brink- og undervandsvegetation (forekomst af mindst 8-12 hjemmehørende vand- og sumplanter)
- At søen opnår en tilstrækkelig men ikke dominerende rørsump (bør ikke overstige 25-30 % af søarealet)
- At søen igen har egnede yngleforhold for frøer og salamandre herunder at der er et tilstrækkeligt plantedække og et rigt insektliv i søen
- At søen igen opnår en vanddybde tilsvarende forholdene før oprensningen

4. Fremtidig pleje og vilkår:

4.1 Formål med plejen

Den fremtidige pleje af søen skal sigte mod at genetablere et naturligt dyre- og planteliv. Der tages i videst muligt omfang udgangspunkt i den tidligere registrerede artspulje. Målet er dog ikke at genskabe den tidligere stærkt tilgroede og næringsrige tilstand, men at understøtte en mere varieret og økologisk balanceret udvikling i søen.

I plejeplanperioden vil der derfor være fokus på at fastholde en forholdsvis åben rørsump. Arter som tagrør og dunhammer, der tidligere har været dominerende, vil ikke blive aktivt fremmet. Begge arter forventes at indvandre naturligt og har en kendt tendens til at dominere mindre, næringsrige søer. Plejen vil derfor omfatte en regulering af disse arter med henblik på at forebygge en ensartet og tæt rørsumpsbevoksning og i stedet understøtte en mere varieret vegetation.

På baggrund af søens karakteristika, herunder tilførsel af vejevand samt betydeligt bladnedfald fra omkringstående træer, må det forventes, at søen over tid igen vil udvikle sig i retning af en relativt næringsrig tilstand, selvom næringspuljen aktuelt er reduceret efter oprensningen. Det er derfor realistisk at forvente, at det primært vil være almindeligt forekommende arter, tilpasset næringsrige forhold, som vil kunne etablere sig i søen fremadrettet.

Et centralt element i plejen er at sikre, at søen igen fungerer som egnet ynglested for de paddearter, der tidligere er registreret i området. Indsatsen vil særligt tilgodese forholdene for brun frø og lille vandsalamander. Grøn frø er i højere grad knyttet til tætte rørsumppe og tilgroede søer. Da en sådan udvikling ikke er ønsket, og da grøn frø kan påvirke forekomsten af andre paddearter, vil plejen primært understøtte de øvrige arters levestedsbehov.

4.2 Indsatser der skal gennemføres:

1. I marts–april 2026 udplantes egnede planter i søen fra nærtliggende søer. Fokus skal være på arter, som tidligere har forekommet i søen og biologisk er hensigtsmæssige at tilbageføre, fx vandmynte, gul iris og andemad. Andre arter, som vurderes hensigtsmæssige, men ikke tidligere forekommet, kan udvælges fra lokale søer (se tabel 2). Almindelige arter i mindre næringsrige vandhuller, fx vandspir, krebseklo og almindelig vandranunkel, kan også medtages. Alle planter skal udvælges nænsomt og flyttes uden skade på de oprindelige naturområder. Naturmyndigheden skal i samarbejde med kommunens driftsafdeling deltage i udtagning og udplantning.
2. I plejeplanens periode skal søens vegetation årligt registreres i vækstsæsonen (april–september), med fokus på højsæsonen juni–august. Registreringen skal danne grundlag for supplerende plantning samt eventuel uddynding eller fjernelse af arter for at sikre diversitet i plantesamfundet. Aftaler om yderligere plantning træffes i samarbejde med driftsafdelingen.
3. Større sten udlægges i søens nordlige del (brink og bund) for at skabe strukturer for padder, insekter og etablering af planter.
4. Kvashegnet på søens østlige bred flyttes til området med ekstensiv græsning for at reducere udkastning af grene i søen. I stedet placeres en større træstamme på ca. 2 m, som får lov at henfalde naturligt.
5. I løbet af plejeplanens periode skal invasive arter, herunder gyldenris, fjernes.
6. Ved plejeplanens ophør i 2028 skal der foretages en evaluering af, om planens formål er opfyldt. Hvis evalueringen viser, at målene ikke er opnået, udarbejdes en ny plejeplan med konkrete indsatser, som sikrer, at planens formål opfyldes.

Sø	Art
Tordals Mose	Vandpile-urt
Tordals Mose	Tigger-ranunkel
Tordals Mose	Kær-star
Tordals Mose	Brudelys
Tordals Mose	Vandrøllike
Tordals Mose	Sværtevæld
Tordals Mose	Kattehale
Tordals Mose	Knippe-star
Tordals Mose	Høj sødgræs
Hjortedam (Gentofte Kommune)	Vejbred-Skeblad
Hjortedam (Gentofte Kommune)	Hvid Åkande

5. Oversigt over monitoringsplan

Af tabel 3 fremgår en detaljeret gennemgang af tidspunkter og ansvar for at planens indsatser gennemføres.

Tabel 3: Monitoringsplan		
<i>Dato/periode</i>	<i>Indsats</i>	<i>Ansvarlig</i>
Marts 2026	Udlægning af sten i søen, flytning af egnede planter	Arealdrift og Natur & Miljø
Marts – 1. april 2026	Løbende overvågning af søens vandspejl jf. vilkår nr. 6. Natur & Miljø orienterer Arealdrift, hvis målet ikke forventes nået	Natur & Miljø
April – maj 2026	Udplantning af yderligere arter, som ikke kunne identificeres eller flyttes i marts	Arealdrift og Natur & Miljø
Slut maj 2026	Flytning af kvashegn for at beskytte overvintrede padder	Arealdrift
Juni-September 2026	Undersøgelse af søens plante- og dyreliv i 1. vækstsæson efter oprensning	Natur & Miljø
September 2026	Koordinering og tilpasning af plejeindsatser for 2027	Arealdrift og Natur & Miljø
April – maj 2027	Eventuel supplerende udplantning baseret på forrige års besigtigelse	Arealdrift og Natur & Miljø
April-september 2027	Undersøgelse af søens plante- og dyreliv i 2. vækstsæson efter oprensning	Natur & Miljø
September 2027	Koordinering og tilpasning af plejeindsatser for 2028	Arealdrift og Natur & Miljø
April – maj 2028	Eventuel supplerende udplantning baseret på forrige års besigtigelse	Arealdrift og Natur & Miljø

April-september 2028	Undersøgelse af søens plante- og dyreliv i 3. vækstsæson efter oprensning	Natur & Miljø
September 2028	Evaluering af, om planens formål er opfyldt, herunder: (i) genetablering af søens økologiske funktion, (ii) søens naturmæssige tilstand er mere robust og bedre end før oprensningen. Hvis målene ikke er opnået, udarbejdes en ny plejeplan med konkrete indsatser for at bringe søen i mål	Arealdrift og Natur & Miljø

Bilag 1: Oversigtskort

